

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Sobutka (przewodniczący)

SSN Robert Stefanicki

SSN Renata Żywicka (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania T. sp. z o.o. w B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy
z udziałem R. S., A. K., Z. S., R. S., H. S.
o ubezpieczenia społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 stycznia 2024 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od postanowienia Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 14 kwietnia 2021 r., sygn. akt III AUa 1908/20, III AUz 216/20,

- 1. oddala skargę kasacyjną co do pkt I wyroku;**
- 2. odrzuca skargę kasacyjną co do pkt II wyroku;**
- 3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy na rzecz T. sp. z o.o. w B. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 1440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści złotych) wraz z odsetkami wynikającymi z art. 98 § 1¹ kpc.**

(J.K.)

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem dnia 14 kwietnia 2021 r., III AUa 1908/20 uchylił zaskarżony apelacją T. sp. z o.o. w B. (odwołująca się) wyrok Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze Sądu Okręgowego w z 22 sierpnia 2017 r., sygn. akt VII U 491/15 w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Legnicy (organ rentowy) przy udziale R. S., A. K., D. D., Z. S., R. S., H. S. o ustalenie podlegania polskiemu ustawodawstwu i umorzył postępowanie w sprawie (pkt I wyroku) i w pkt II umorzył postępowanie zażaleniowe (co do kosztów procesu) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt III).

Decyzjami z 15 kwietnia 2014 r., z 16 kwietnia 2014 r., z 17 kwietnia 2014 r., z 23 kwietnia 2014 r. i z 28 kwietnia 2014 r. organ rentowy stwierdził, że R. S., A. K., D. D., Z. S., R. S. i H. S. z tytułu zatrudnienia w T. sp. z o.o. nie podlegają polskiemu ustawodawstwu w okresach wymienionych w decyzji, ponieważ odwołujący się nie prowadzi znaczącej części wykonywanej działalności na terytorium Polski. Organ rentowy przyjął, że w tej sytuacji ustawodawstwem właściwym w stosunku do wymienionych w decyzjach pracowników jest ustawodawstwo kraju, w którym wykonywana była praca tj. ustawodawstwo belgijskie (zgodnie z art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 2004 Nr 166, dalej jako rozporządzenie 883/2004). Sąd Okręgowy w Legnicy zwrócił akta sprawy organowi rentowemu celem uzupełnienia materiału dowodowego przez przeprowadzenie postępowania w trybie art. 83a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

Decyzjami z 19 marca 2015 r., których dotyczy niniejsze postępowanie, organ rentowy na podstawie art. 83a ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 11 ust. 3 lit. a i art. 12 ust. 1 rozporządzenia 888/2004 i art. 14 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 2009 Nr 284) oraz Decyzji nr A2 z dnia 12 czerwca

2009 r. dotyczącej wykładni art. 12 rozporządzenia (WE) nr 883/2009 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek tymczasowo pracujących poza państwem właściwym (Dz. Urz. UE L 2010 Nr 106, dalej jako decyzja nr A2) stwierdził, że wyżej wymienieni zainteresowani nie podlegają polskiemu ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia u odwołującego się i unieważnił wydane im wcześniej zaświadczenia A1.

Odwołujący się ponownie zaskarżył powyższe decyzje. Wyrokiem z 22 sierpnia 2017 r., VII U 491/15 Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze oddalił odwołania i obciążył odwołującego się kosztami postępowania. Wyrokiem z 12 lipca 2018 r., III AUa 1877/17 Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił apelację odwołującego się. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, weryfikacja i ewentualne ponowne ustalenie ustawodawstwa właściwego są niezbędne, jeżeli pojawią się nowe okoliczności lub nastąpi zmiana w sytuacji osób ubiegających się o wydanie formularza A1. Ustalenie ustawodawstwa właściwego i wystawienie dokumentów poświadczających stosowanie danego ustawodawstwa (A1) nie przesądzają o niemożności zgłoszenia w późniejszym terminie wątpliwości co do zasadności podjętych rozstrzygnięć w trybie art. 5 rozporządzenia 987/2009. W niniejszej sprawie instytucja belgijska zgłosiła wątpliwości co do prowadzenia przez odwołującego się znacznej działalności na terenie Polski. Z tej przyczyny zwróciła się do organu rentowego jako instytucji, która wydała zaświadczenie A1 z wnioskiem o ponowne zbadanie czy zaświadczenia A1 zostały wydane zgodnie z przepisami z zakresu koordynacji zabezpieczenia społecznego. Wynik kontroli ujawnił, że odwołujący się podał nieprawdziwe informacje, w szczególności co do wysokości obrotów osiągniętych w Polsce oraz za granicą, ilości realizowanych kontraktów jak i liczby zatrudnionych pracowników. Wobec tego zaświadczenia A1 zostały unieważnione. Sąd Apelacyjny uznał również, że odwołujący się nie ma racji w zakresie zarzutów dotyczących konieczności przeprowadzania procedury dialogu i koncyliacji ze stroną belgijską. Wymóg wyczerpania przez instytucje ubezpieczeniowe dwóch państw członkowskich, w których ubezpieczeni wykonują pracę rodzącą obowiązek ubezpieczenia, procedury dotyczącej stosowania art. 13 rozporządzenia 883/2004 w ocenie Sądu Apelacyjnego istnieje jedynie wówczas, gdy instytucje te mają wątpliwości co do tego,

które ustawodawstwo jest właściwe. Skoro w niniejszej sprawie takich wątpliwości nie było, organ rentowy nie musiał wydawać decyzji tymczasowej i mógł stwierdzić samodzielnie, że delegowani pracownicy odwołującego się nie podlegają ubezpieczeniom społecznym na terenie Polski, a w konsekwencji mógł unieważnić wydane wcześniej zaświadczenia A1.

Sąd Najwyższy wyrokiem z 10 września 2020 r., III UK 61/19 na skutek rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej przez T. Sp. z o.o. w B., uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania oraz rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny zważył, że niezależnie od zarzutów apelacji na obecnym etapie postępowania zaistniały przesłanki do umorzenia postępowania określone w art. 477¹³ § 1 k.p.c. Stosownie do brzmienia tego przepisu, zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez Sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy. Sąd Apelacyjny ustalił, że pismem z dnia 29 stycznia 2020 r. belgijska instytucja ubezpieczeniowa wyraziła zgodę na zawarcie porozumienia wyjątkowego z polskim organem rentowym w sprawie ubezpieczonych - pracowników T. Sp. z o.o. w B., zgodnie z którym pracownicy, w okresie oddelegowania do pracy na terenie Belgii, podlegają polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego. W konsekwencji organ rentowy wydał w stosunku do tych osób zaświadczenia o ustawodawstwie dotyczącym zabezpieczenia społecznego na formularzach A1. Zdaniem Sądu Apelacyjnego okoliczności te mają kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, zważywszy dodatkowo na stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z 10 września 2020 r., wydanym na skutek rozpoznania skargi kasacyjnej spółki T., którym Sąd Apelacyjny jest związany stosownie do treści art. 398²⁰ zdanie pierwsze k.p.c., Sąd Najwyższy, dokonując wykładni przede wszystkim art. 5 ust. 2-4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) Nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego położył nacisk w szczególności na istotność i konieczność podjęcia oraz wyczerpania

procedury współpracy pomiędzy instytucją, która wydała zaświadczenie A1 i która rozpatruje podstawy do jego cofnięcia a instytucją miejsca wykonywania pracy. Sąd Najwyższy stwierdził, że w takim przypadku powinno dojść do uzgodnienia stanowiska w przedmiocie tego, któremu ustawodawstwu dana osoba będzie podlegała (z mocą wsteczną) w przypadku cofnięcia zaświadczenia A1. Sąd Najwyższy wskazał, że w przypadku konieczności wyczerpania powyższej procedury przed wydaniem decyzji unieważniających wydanie zaświadczenia A1, decyzje powinny zostać uchylone, a sprawa ponownie rozpoznana przez organ rentowy we współpracy z instytucją właściwą innemu Państwu Członkowskiemu.

Skoro jednak do takiego porozumienia doszło w tej sprawie jeszcze przed rozpoznaniem skargi kasacyjnej, gdyż polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły stanowisko zgodne z wnioskiem spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, to w tych okolicznościach, w ocenie Sądu Apelacyjnego, należało umorzyć postępowanie w oparciu o art. 477¹³ § 1 k.p.c. z uwagi na fakt, że organ rentowy uczynił zadość żądaniu strony wnoszącej odwołania - spółce T.. Ostatecznie organ rentowy wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników spółki T. zgodnie z jej wnioskiem, zatem aktualna sytuacja ubezpieczonych jest w pełni zgodna z pierwotnym żądaniem spółki, to de facto doszło do zaspokojenia w całości roszczenia strony objętego przedmiotem zaskarżonych decyzji. To zaś uzasadniało zastosowanie w tej sprawie art. 477¹³ § 1 k.p.c., mimo że nie doszło do formalnego uchylenia decyzji organu rentowego.

Skargę kasacyjną od powyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego wniósł organ rentowy, zaskarżając je w całości i zarzucając: naruszenie przepisów prawa procesowego skutkującego nieważnością postępowania, to jest: art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c., przez nieumorzenie postępowania sądowego na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 3 k.p.c. w sprawie dotyczącej D. D., pomimo że ten zmarł 13 kwietnia 2019 r., w związku z czym wydanie orzeczenia stało się bezprzedmiotowe, względnie - nieuchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i poprzedzającej go decyzji, niezniesienie postępowania sądowego przed Sądem pierwszej instancji oraz nieprzekazanie sprawy do ponownego rozpoznania bezpośrednio organowi rentowemu z zaznaczeniem konieczności umorzenia

postępowania przed organem rentowym (art. 477^{14a} k.p.c. w zw. z art. 386 § 2 k.p.c.); naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania, tj.: art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 3 k.p.c. przez niezastosowanie tych przepisów w postępowaniach dotyczących ubezpieczonych wskazanych w części wstępnej skargi kasacyjnej i nieumorzenie tych postępowań, pomimo że wystąpiła zbędność wydania orzeczenia, ponieważ poza postępowaniem sądowym zrealizowano cel, dla którego złożono odwołania od decyzji organu rentowego; art. 477¹³ § 1 k.p.c. przez jego zastosowanie w stanie faktycznym sprawy i umorzenie postępowania sądowego w oparciu o przywołany przepis, w sytuacji gdy nie było ku temu podstaw.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Odpowiedź na skargę kasacyjną wniosła odwołująca się spółka wnosząc o oddalenie skargi kasacyjnej oraz zasądzenie od kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutu nieważności postępowania z art. 379 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. w związku z nieumorzeniem postępowania w uwagi na śmierć Dariusza Dostały, posiadającego w postępowaniu status zainteresowanego. Zarzut ten w ocenie Sądu Najwyższego należy uznać za bezzasadny.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych stronami są ubezpieczony, inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, organ rentowy i zainteresowany (art. 477¹¹ § 1 k.p.c.). Zainteresowany to ten, którego prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy (art. 477¹¹ § 2 k.p.c.). Zainteresowany nie jest adresatem decyzji wydanej przez organ rentowy, ponieważ nie kształtuje ona bezpośrednio jego sytuacji prawnej. Jest jednak stroną (w znaczeniu formalno-prawnym) w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Zainteresowany ani nie ubiega się przed organem rentowym o świadczenie z ubezpieczenia społecznego,

ani nie domaga się ustalenia istnienia bądź nieistnienia obowiązku ubezpieczenia, jego zakresu lub wymiaru składki z tego tytułu. Nie jest też stroną materialnoprawnego stosunku ubezpieczenia społecznego w sytuacji, gdy organ rentowy rozstrzyga z urzędu o obowiązkach wynikających z tego stosunku prawnego. Ma on interes prawny w uzyskaniu określonego orzeczenia sądowego, jeżeli decyzja organu rentowego kształtująca sytuację prawną strony danego materialnoprawnego stosunku ubezpieczenia społecznego wpływa na jego prawa i obowiązki, choć nie wynikają one bezpośrednio z tej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2016 r., I UZ 55/15, LEX nr 2111410, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2017 r., II UK 360/16, LEX nr 2390723).

Śmierć osoby fizycznej w trakcie procesu stanowi przeszkodę w jego kontynuowaniu i w przypadku gdy przedmiotem procesu są prawa i obowiązki, które przechodzą na następców prawnych, musi nastąpić zawieszenie postępowania (art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c.). Niezawieszenie postępowania i jego kontynuowanie po utracie zdolności sądowej przez stronę, bez wstąpienia w jej miejsce następców prawnych, powoduje nieważność postępowania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1998 r., II CKU 19/98, Prokuratura i Prawo-wkładka 1998 nr 11-12, s. 45). Taka sytuacja nie zachodzi jednak w przypadku śmierci strony, której prawa i obowiązki nie są ani dziedziczne, ani zbywalne, w związku z czym nie ma możliwości ich przejścia na inne osoby. W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest pogląd, że osobisty charakter prawa o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego sprawia, że prawo to nie należy do spadku - jako ściśle związane z osobą zmarłego (art. 922 § 2 k.c.). Śmierć strony w sprawie o objęcie ubezpieczeniem społecznym powoduje zatem bezsukcesyjną utratę zdolności sądowej tej strony a postępowanie jest prowadzone wyłącznie między płatnikiem składek i organem rentowym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2016 r., OSNP 2017 Nr 10, poz. 139; z dnia 26 kwietnia 2016 r., I UZ 55/15, LEX nr 2061184). Powyższe stanowisko dodatkowo uzasadnia fakt, że nowe brzmienie przepisu art. 477¹¹ § 2 zdanie czwarte k.p.c. (obowiązujące od 20 marca 2015 r.) wskazuje, że do zainteresowanego nie stosuje się przepisu art. 174 § 1 k.p.c., co oznacza, iż w razie jego śmierci postępowanie, w którym brał udział, nie podlega zawieszeniu z urzędu.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie stoi na stanowisku, że śmierć zainteresowanego w toku postępowania sądowego w przedmiocie podlegania ubezpieczeniom społecznym nie wygasza praw i obowiązków istniejących w stosunku prawnym między organem rentowym a płatnikiem i nie powoduje konieczności uchylecia decyzji. Z uwagi na osobisty charakter prawa o ustalenie istnienia obowiązku ubezpieczenia społecznego prawo to nie należy do spadku - jako ściśle związane z osobą zmarłego (art. 922 § 2 k.c.). Śmierć zainteresowanego w sprawie o objęcie ubezpieczeniem społecznym powoduje zatem bezsukcesyjną utratę zdolności sądowej tej strony a postępowanie jest prowadzone wyłącznie między płatnikiem składek i organem rentowym, co za tym idzie nie powoduje skutku bezprzedmiotowości orzeczenia i umorzenia postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. (por. także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2018 r., II UZ 8/18, LEX nr 2541873 oraz z dnia 27 lipca 2017 r., II UZ 33/17, LEX nr 2376898). Nie jest więc tak, że postępowanie przed organem rentowym w tej sprawie, której stroną jest także płatnik składek (adresat decyzji administracyjnej wydanej z urzędu) staje się bezprzedmiotowe. Podobnie jest w przypadku śmierci strony (ubezpieczonego) w trakcie postępowania sądowego, niezależnie od tego, kto zainicjował postępowanie przed sądem pierwszej instancji (przez wniesienie odwołania) czy przed sądem drugiej instancji (przez wniesienie apelacji). W dalszym ciągu bowiem (po śmierci ubezpieczonego) pozostają aktualne prawa i obowiązki płatnika składek wynikające z przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1778 z późn. zm.) (zob. przywołane wyżej postanowienie Sądu Najwyższego II UZ 33/17). Zatem sprawa toczy się z udziałem stron posiadających zdolność sądową i procesową - płatnika składek i organu rentowego a postępowanie oraz wyrok Sądu nie dotyczy praw i obowiązków zmarłego ubezpieczonego, bowiem te wygasły definitywnie, natomiast dotyczy praw i obowiązków płatnika składek (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 22 marca 2016 r., I UZ 42/15, LEX nr 2056857; z 26 kwietnia 2016 r., I UZ 55/15, LEX nr 2061184). Brak zatem podstaw do przyjęcia, że doszło do nieważności postępowania z uwagi na utratę przez zainteresowanego zdolności sądowej, jak też nie zaistniały podstawy do umorzenia postępowania przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 386 § 3 k.p.c.

Ocena prawidłowości zastosowania przez Sąd odwoławczy jako podstawy umorzenia postępowania przepisu art. 477¹³ k.p.c. wymaga uprzedniego rozstrzygnięcia charakteru zaświadczenia A1, tzn. czy wypełnia on znamiona decyzji na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy systemowej czy zaświadczenia uregulowanego w art. 217 k.p.a. Początkowo w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrzymywano tezę, zgodnie z którą zaświadczenie A1 rozumiane było jako zaświadczenie wydawane stosownie do art. 217 § 2 k.p.a., a odmowa jego wydania następowała w drodze postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, stąd – w świetle art. 83b ust. 1 ustawy systemowej – rozstrzygnięcie to następowało w formie decyzji, od której przysługiwało odwołanie określone w art. 83 ust. 2 ww. ustawy. Stanowisko to należy uznać za chybione gdyż zaświadczenie w rozumieniu przepisów k.p.a. to urzędowe potwierdzenie przez organ administracji publicznej pewnego stanu faktycznego lub prawnego, dokonane na żądanie zainteresowanego ze względu na posiadany w tym interes prawny. Zaświadczenie nie kreuje nowych stosunków prawnych, nie rozstrzyga co do istoty sprawy, a jedynie potwierdza pewien stan rzeczy na podstawie wiedzy organu administracji. Należy wyraźnie podkreślić, że istotą zaświadczenia jest wyrażenie przez organ swej wiedzy na temat określonego stanu faktycznego bądź prawnego, nie zaś rozstrzyganie w sprawie administracyjnej. Gromadzenie materiału dowodowego na wzór postępowania jurysdykcyjnego w postępowaniu prowadzonym na podstawie wniosku o wydanie zaświadczenia uznaje się za niedopuszczalne, bowiem zaświadczenie jest czynnością faktyczną, nie zaś aktem administracyjnym.

Tymczasem wydanie zaświadczenia A1 poprzedzone jest zawsze dokładną analizą oraz każdorazową ceną prawną przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zatem uznanie przedmiotowego dokumentu za zaświadczenie w rozumieniu k.p.a. wychodzi poza istotę jego znaczenia. Przełomowa okazała się w tym względzie uchwała Sądu Najwyższego z 18 marca 2010 r., II UZP 2/10 (OSNP 2010 nr 17-18, poz. 216). Zgodnie ze stanowiskiem zawartym w uchwale wydanie zaświadczenia A1 następuje w drodze decyzji ZUS, co znajduje odzwierciedlenie w art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wydanie tego zaświadczenia wiąże się nie tylko z kwestią poświadczenia pewnego stanu faktycznego, lecz także z władczym objęciem danej osoby polskim ubezpieczeniem społecznym, co w

konsekwencji wyczerpuje przedmiotowe znaczenie wspomnianego art. 83 ust. 1 pkt 2 ustawy. Powyższe stanowisko wpisuje się w definicję decyzji administracyjnej, która w literaturze została określona jako jednostronny akt władczy rozstrzygający sprawę co do jej istoty w całości lub w części, kończący ją w danej instancji. Wskazuje na uprawnienie lub obowiązek na podstawie przepisu aktu normatywnego, w konsekwencji czego bezpośrednio wywołuje skutki prawne. Poprzez wydanie decyzji organ właściwy jest nią związany od chwili jej doręczenia, co oznacza, że obowiązki lub uprawnienia w niej określone mogą zostać zmienione jedynie w trybie przewidzianym k.p.a., chyba że ustawa szczególna stanowi inaczej. Ustawa systemowa zawiera katalog spraw, w których ZUS wydaje decyzje, stąd wyłączone jest stosowanie k.p.a. Katalog spraw ma charakter przykładowy, otwarty. Zgodnie z art. 83 ust. 1 pkt 2 ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności przebiegu ubezpieczeń. Zgodnie z art. 16 § 1 k.p.a. zmiana, uchylenie, stwierdzenie nieważności oraz wznowienie postępowania może nastąpić jedynie w przypadkach przewidzianych w Kodeksie lub ustawach szczególnych (tzw. zasada trwałości decyzji administracyjnych). W świetle powyższych rozważań należy uznać, iż najnowsza uchwała Sądu w przedmiocie uznania zaświadczenia A1 za decyzję jest prawidłowa. Również Naczelny Sąd Administracyjny w wyrokach z dnia: z 14 czerwca 2018 r., VIII SA/Wa 313/18 oraz 9 maja 2018 r., OSK 1474/16, wskazał, że w trybie dotyczącym wydawania zaświadczeń nie jest dopuszczalne dokonywanie jakichkolwiek ustaleń faktycznych i ocen prawnych, jeśli nie wynikają one z prowadzonych przez organ ewidencji, rejestrów bądź z innych danych znajdujących się w jego posiadaniu.

Zauważyć należy, że co do zasady, decyzja uwzględniająca w całości lub w części żądanie stron w rozumieniu art. 477¹³ k.p.c. to nie tylko decyzja zmieniająca, lecz każda forma decyzji, z której w sposób jednoznaczny wynika, że rozstrzyga o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 maja 2000 r., II UKN 191/00, OSNAPiUS 2002 nr 4, poz. 96 oraz z 16 lipca 1998 r., II UKN 138/98, OSNAPiUS 1999 nr 13, poz. 440). W rozpoznawanej sprawie polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły stanowisko zgodne z roszczeniem spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki

ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, bowiem organ rentowy wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników spółki T. zgodnie z jej wnioskiem. Dlatego zastosowanie przez Sąd Apelacyjny jako podstawy umorzenia postępowania art. 477¹³ k.p.c. było w pełni uzasadnione.

Wskazać przy tym należy, że w rozpoznawanej sprawie skarżący nie podważa zasadności umorzenia przez Sąd odwoławczy postępowania a jedynie zastosowaną do umorzenia podstawę procesową. Trudno zatem przyjąć, że nawet w ocenie samego skarżącego doszło do wydania nieprawidłowego orzeczenia.

Podnieść też należy, że skarga kasacyjna zawiera wady konstrukcyjne - nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania Sądu odwoławczego, nie jest w związku z tym możliwa ocena, czy naruszenie przepisów prawa procesowego wskazanych przez nią w podstawie kasacyjnej mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy, czego wymaga art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy ten wpływ był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego. Innymi słowy, możliwość uznania przez Sąd Najwyższy orzeczenia Sądu drugiej instancji za merytorycznie błędne uzależnione jest od oceny materialnoprawnych zarzutów, a takich nie powołano w skardze kasacyjnej.

Nie podzielając zarzutów i wniosków kasacyjnych, Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł o oddaleniu skargi kasacyjnej (pkt 1 wyroku). Wobec zaskarżenia całości wyroku przez organ rentowy Sąd Najwyższy w oparciu o art. 398⁶ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹ § 1 pkt 1 k.p.c. *a contrario* odrzucił skargę kasacyjną co do pkt II zaskarżonego wyroku jako niedopuszczalną (pkt 2 wyroku).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., art. 98 § 1¹ k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. (pkt 3 wyroku).

[SOP]

[a!]

